

Najčešći negativni stavovi o Europskoj uniji i odgovori na njih

DOSTUPNOST INFORMACIJA

Političke elite na vlasti ne govore nam istinu o Europskoj uniji.

Govore nam samo o procesu pregovora, ali ne o sadržaju, dakle o uvjetima i obvezama. Lisabonski ugovor nije preveden na hrvatski, a 35 zaključenih poglavlja nisu objavljeni. Hrvatski se narod drži u neznanju o tome što je u njegovo ime ispregovarano. Ako je sve dobro, zašto se od hrvatskog naroda skriva istina?

Nekoliko dana prije kraja pregovora, objavljeni su sažeci svih 35 poglavlja pregovora (kao poseban prilog u *Vjesniku* i *Privrednom vjesniku* te na web-stranicama Ministarstva vanjskih i europskih poslova). Dan nakon završetka pregovora objavljeni su svi službeni dokumenti iz pregovaračkog procesa, koje je podnosila hrvatska strana (na internetskim stranicama Vlade i MVEP-a), što nijedna država kandidatkinja nije učinila u tako kratkom roku. Zahvaljujući takvoj transparentnosti, i EU je pristala u cijelosti objaviti svoju pregovaračku dokumentaciju, što nije do sada bila praksa. Tako je i europska pregovaračka dokumentacija objavljena na stranicama Ministarstva vanjskih i europskih poslova. Uz to, Ministarstvo je u 14 000 primjeraka objavilo brošuru „Što donosi članstvo u Europskoj uniji“, čije je elektroničko izdanje dostupno i na Internetu, a u kojoj su detaljno prikazane sve novine za Hrvatsku u svih 35 pregovaračka poglavlja. Osim toga, objavljen je ne samo hrvatski prijevod Ugovora iz Lisabona, već i prijevodi svih temeljnih ugovora Europske unije, kao i tekst Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji, zajedno s njegovim sažetkom kako bi njegov sadržaj bio pristupačniji najširoj javnosti. Naposljetku, nakon dovršetka pregovora, objavljena je i dopunjena verzija sažetaka sadržaja pregovora u svih 35 poglavlja, uključivši i financijsku omotnicu za Hrvatsku.

SUVERENITET, IDENTITET, JEZIK

Hrvatska bi izgubila svoju samostalnost

Ulaskom u EU, Hrvatska bi postala mala, politički i ekonomski nevažna provincija unutar europske megadržave.

Europska unija nije država već zajednica naroda i država (velikih i malih) u kojoj države članice zastupaju vlastite interese na europskoj razini bolje i efikasnije nego što bi to mogle kada bi, u današnjem globaliziranom svijetu, ostale izvan Unije.

Bude li daljnji razvoj EU-a išao u smjeru koji Hrvatskoj ne odgovara, ona, kao i svaka druga članica može odlučiti o napuštanju Unije i to prema vlastitim ustavnim odredbama. Činjenica da do sada nijedna država članica nije zatražila izlazak iz Europske unije pokazuje da države članice članstvo u EU-u ne doživljavaju kao prijetnju njihovoj državnoj samostalnosti.

O nama bi odlučivali drugi

Hrvata bi bilo manje od 1 posto pučanstva. Odluke bi zapravo donosili veliki narodi. Od 1.4.2017. bit će za odluke dovoljna većina od 55 posto.

Suština odlučivanja u EU nije preglasavanje ili nadglasavanje malih država članica od velikih, već usuglašavanje na način koji će biti koristan svima.

Proceduralno, većina odluka u EU donosi se postupkom suodlučivanja dviju institucija u kojima će Hrvatska, kada bude članica, imati svoje predstavnike: Europskog parlamenta i Vijeća Europske unije, a u Vijeću glasanjem tzv. kvalificiranom većinom. Pritom kvalificirana većina nije jednostavnih „55 posto“ nego 55% država članica, a najmanje njih 15, koje predstavljaju najmanje 65% stanovništva Europske unije. Kada Vijeće ne raspravlja o prijedlogu Komisije, kvalificiranu većinu čine 72% država članica koje predstavljaju najmanje 65% stanovništva. Osim toga, za blokiranje odluka donesenih kvalificiranom većinom dovoljno je da joj se suprotstave 4 države koje zajedno predstavljaju najmanje 35% stanovništva EU-a. Štoviše, u slučaju da se određenoj odluci protivi manji broj država nego je potrebno za blokirati odluku, tzv. kompromis iz Ioannine predviđa da Vijeće poduzme sve potrebne napore kako bi se u razumnom roku pronašlo zadovoljavajuće rješenje koje pruža odgovor zabrinutosti dotičnih zemalja. Takva dvostruka većina, kakvu je definira Lisabonski ugovor, osigurava daleko veći legitimitet odlučivanju i donesenim odlukama nego što sugerira samo „55 posto“. No u praksi se zapravo nastoji većinu odluka donijeti konsenzusom ili kompromisom jer se nastoje izbjeći situacije u kojima bi većina zemalja manjini nametnulo rješenje, što nije u europskom duhu.

Osim toga, odlučivanje konsenzusom, tj. jednoglasno i dalje se primjenjuje u pojedinim „osjetljivim“ područjima, kao što su oporezivanje i obrana.

Ulaskom u EU izgubit ćemo nacionalni identitet

Hrvatska ulaskom u Europsku uniju posve sigurno neće izgubiti nacionalni identitet. Zapravo možemo reći da će se dogoditi upravo suprotno – jednom kad uđemo u Europsku uniju, identitet Hrvatske bit će dodatno osnažen. Sama Europska unija promiče raznolikost nacionalnih identiteta država članica kao jednu od svojih najviših vrednota. O tome svjedoči i slogan Europske unije koji glasi „Ujedinjeni u različitosti“. Hrvatski će državljani u Europskoj uniji steći identitet građana Europske unije, koji neće poništiti ili nadomjestiti njihov nacionalni identitet, već će ga dopuniti i obogatiti.

Valja spomenuti da države članice mogu iskoristiti pogodnosti članstva u Europskoj uniji kako bi dodatno ojačale i promicale vlastite nacionalne identitete. O tome svjedoči primjer Irske. Naime, prije ulaska u Europsku uniju Irska je bila relativno siromašna i nerazvijena zemlja, poznatija po visokom broju iseljenika nego po svojim prirodnim i kulturnim obilježjima. Zahvaljujući članstvu u Europskoj uniji, Irska je doživjela pravu gospodarsku i socijalnu preobrazbu, što je povećalo njezin ugled u svijetu te potaknulo zanimanje za irsku kulturu, glazbu, tradicionalne običaje, prirodne ljepote i druge aspekte njezina identiteta. Većina Iraca čak smatra da je članstvo u EU ojačalo njihov suverenitet, napose u odnosu Veliku Britaniju. Članstvo u Europskoj uniji tako je na neizravan način ojačalo identitet Irske, koji je danas prepoznatljiv u cijelom svijetu.

Sličnu će mogućnost imati i Hrvatska. Naime, članstvo u Europskoj uniji unaprijedit će gospodarstvo i međunarodni ugled Hrvatske te njezin identitet učiniti prepoznatljivim. Porast broja stranih ulagača, turista i poslovnih partnera nužno će dovesti do daljnjeg rasta turističke ponude, u kojoj će važnu ulogu imati tradicionalni običaji, izvorni hrvatski proizvodi, kulturne

manifestacije, itd. Drugim riječima, članstvo u EU-u neizravno će pridonijeti očuvanju i promidžbi hrvatskog identiteta i hrvatske tradicije. Naše more, otoci, prirodne ljepote, kulturne znamenitosti i zdrava hrana bit će naša konkurentna prednost, naš brand, ono po čemu će Hrvatska biti poznata i cijenjena u Europskoj uniji, ali i šire.

Primjeri svih država članica EU-a, od Francuske i Italije do Poljske i Slovačke, pokazuju da niti jedna država članica ulaskom u EU nije izgubila svoje nacionalne specifičnosti, tradicije i običaje. Dosadašnja iskustva su pokazala kako su države ostale prepoznatljive u Europskoj uniji. Pored toga, i na globalnoj razini je članstvo u EU-u donijelo veću vidljivost novim državama članicama: one su svoj udio u svjetskoj trgovini ukupno udvostručile, s 2% 1999. na 4% 2017. godine. Štoviše, članstvo im je pomoglo da dodatno zaštite i promoviraju svoj nacionalni identitet i tradiciju, jezik, običaje, prirodne ljepote, gastronomiju, kulturne znamenitosti i manifestacije u Europskoj uniji i šire.

Ulaskom u Europsku uniju Hrvatska će izgubiti svoj suverenitet

Ulaskom u Europsku uniju Hrvatska ostaje suverena država koja će sudjelovati u donošenju odluka. Pregovaranjem na europskoj razini države članice povećavaju svoj međunarodni ugled i političku moć. Ulaskom u EU svaka države članice udružuju dio svog suvereniteta kako bi ga dodatno osnažile i bolje štatile zajedničkim snagama, i to na način da odluke donose demokratski i zajednički na razini EU-a. Pritom svaka država članica aktivno sudjeluje u postupku donošenja odluka, što će biti slučaj i s Hrvatskom kada postane članica EU-a.

Često se govori da male države trebaju prihvatiti odluke i autoritet velikih država u EU-u. No, u Vijeću ministara, instituciji koja zastupa nacionalne interese u Europskoj uniji, svaka država utječe na donošenje odluka o propisima EU-a. Iako je broj glasova kojim određena država raspolaže pri glasanju kvalificiranom većinom u Vijeću proporcionalan njezinom broju stanovnika (veće države članice imaju veći broj glasova u odnosu na manje), ako se u obzir uzme broj glasova po broju stanovnika, male države članice bolje stoje od velikih.

Također, pravila donošenja odluka u Vijeću EU-a osiguravaju da glasovi velikih ne mogu prevladati. Naime, za usvajanje određene odluke kvalificiranom većinom potrebno je da osim 74% ukupnih glasova u Vijeću (255 od 345, a nakon pristupanja Hrvatske, bit će potrebno 260 od 352 glasa), svoj glas za da polovica svih država članica koje moraju predstavljati barem 62% stanovništva EU-a. Stoga, bez obzira na resurse i broj stanovnika, glas svake države članice je bitan i utječe na donošenje i promjene EU zakona.

Kao manja država, Hrvatska će u Europskoj uniji biti čak bolje zastupljena nego velike države članice. Naime, prema broju stanovnika, manje države u Vijeću Europske unije imaju više glasova od velikih. Njemačka s 82 milijuna stanovnika ima 29 glasova u Vijeću (1 glas na gotovo 2 830 000 stanovnika), dok Malta s 416 000 stanovnika ima 3 glasa (1 glas na otprilike 138 000 tisuća stanovnika). Hrvatska će u Vijeću imati 7 glasova (1 glas na nešto više od 628 000 stanovnika). Isto tako, treba istaknuti da Vijeće Europske unije neće moći donijeti odluku koja se tiče ključnih područja hrvatskoga nacionalnoga suvereniteta bez suglasnosti Hrvatske. Naime, takve odluke Vijeće, na kojem će Hrvatsku predstavljati i zastupati hrvatski ministar, u pravilu donosi jednoglasno.

Europskom unijom u redovitim razmacima predsjedaju sve države članice. Država koja predsjeda Unijom obavlja funkciju neutralnoga posrednika koji omogućuje postizanje kompromisa i dogovora o pitanjima važnim za djelovanje Unije. To je primjer ravnopravnosti

država unutar Unije. Osim toga, države koje predsjedaju Unijom utvrđuju teme koje će imati prioritet tijekom njihova predsjedanja, što im pruža mogućnost promicanja vlastitih nacionalnih interesa u Uniji. Kao članica Europske unije, i Hrvatska će, ubuduće imati priliku predsjedati Europskom unijom te će tu priliku moći iskoristiti za predlaganje novih odluka ili zajedničkih politika na europskoj razini.

U medijima su se pojavljivali natpisi da bi služeni jezik svih država Jugoistočne Europe po njihovom ulasku u EU mogao biti srpskohrvatski? Je li moguće da nam EU nametne takvo rješenje?

Članak 22. Povelje o temeljnim pravima Europske unije naglašava poštivanje jezične raznolikosti te sadrži odredbe koje zabranjuju diskriminaciju, uključujući jezičnu diskriminaciju, kao i određuju da svaka članica samostalno odlučuje koji će jezik u EU uzeti za službeni. Budući da službeni jezik države postaje i službeni jezik EU-a, tako će po pristupanju Hrvatske Europskoj uniji, hrvatski jezik postati službeni jezik EU-a te službeni jezik europskih institucija. Posebno treba naglasiti da je i u pregovorima o pristupanju Hrvatske EU-u, točnije u poglavlju 34. – Institucije, službeno definirano da hrvatski jezik postaje 24. službeni jezik EU. Štoviše, Ugovorom o pristupanju između Hrvatske i EU, 27 država članica formalno je hrvatski jezik priznalo pod njegovim ustavnim imenom, što je značajno učvrstilo njegov međunarodni položaj.

Tuđi „radni“ jezici

Što znači da bi hrvatski jezik bio „službeni jezik“? – Ništa, jer su službeni, dakle radni jezici Europske komisije i svih upravnih tijela engleski, francuski i njemački, a ne hrvatski.

Hrvatski jezik bit će službeni jezik Europske unije, što znači da će se svi dokumenti prevoditi na hrvatski jezik i biti dostupni hrvatskim građanima na njihovom jeziku, kao i to da će se građani moći obraćati institucijama Europske unije na svojem jeziku. Hrvatski zastupnici u Europskom parlamentu također će u parlamentarnom radu moći koristiti hrvatski jezik. Praktičnost zahtijeva manji broj radnih od broja službenih jezika jer bi dnevni rad raznih institucija Unije bio nemoguć na sadašnja 23, a, kada Hrvatska bude članica, 24 službena jezika.

Hrvatska ima alternativu

Kažu nam da „EU nema alternative“ što nije istina, jer alternativa je samostalna Hrvatska s poštenom i sposobnom vlašću. Kao Švicarska i Norveška koje nisu u EU.

Protivnici ulaska Hrvatske u EU često spominju Norvešku, Island i Švicarsku kao primjere zemalja koje imaju razvijenu ekonomiju i visok životni standard, premda nisu u Europskoj uniji. Kao prvo, Island je krenuo putem priključenja Europskoj uniji, a i do sada je s Unijom bio u aktivnim odnosima putem njegova članstva u Europskom udruženju slobodne trgovine (EFTA). Osim toga, te se države zbog svojega drukčijega geopolitičkoga položaja i povijesnoga puta teško mogu uspoređivati s Hrvatskom. Nadalje, Norveška, Island, Lihtenštajn i Švicarska povezane su s Unijom mnogobrojnim ugovorima te aktivno sudjeluju u nekim politikama Europske unije. Važno je istaknuti i činjenicu da Norveška, Island i Lihtenštajn kao članice Europskog ekonomskog prostora (EEA) uplaćuju znatna novčana sredstva u proračun EU-a s čijim su zakonodavstvom u velikoj mjeri usklađeni, ali istodobno nemaju utjecaja na donošenje odluka u Uniji, niti se mogu koristiti sredstvima iz proračuna EU-a. Naime, odnosi EU i država članica EEA (Norveška, Island i Lihtenštajn) uređuju se posebnim sporazumima temeljem kojih se te države

obvezuju preuzeti cjelokupno zakonodavstvo EU koje se odnosi na unutarnje tržište te financijski poduprijeti gospodarsku i socijalnu koheziju unutar jedinstvenoga tržišta. Osim toga, Island, Norveška, Švicarska i Lihtenštajn sudjeluju u šengenskom režimu (što znači da su *de facto* ukinute granice između njih i EU), a Švicarska financijski sudjeluje u kohezijskoj pomoći novim članicama EU-a. Naime, treba napomenuti i to da, premda te države uplaćuju znatna novčana sredstva u proračun EU-a, one istodobno nemaju utjecaja na donošenje odluka u Uniji, niti se mogu koristiti sredstvima iz proračuna EU-a.

Hrvatska može i bez EU-a

Proces globalizacije utječe na sve države svijeta, pa tako i na Hrvatsku. Dok su u proteklim stoljećima države često bile "izolirani otoci", danas je njihov politički i ekonomski razvoj uvjetovan suradnjom i uzajamnim djelovanjem.

Daljnji razvoj Hrvatske u velikoj mjeri ovisi o međunarodnom ugledu naše države, kao i o uspjehu integriranja hrvatskog gospodarstva u europske i svjetske gospodarske tokove. U tom pogledu članstvo u EU-u za Hrvatsku predstavlja važnu prednost, ako ne i nužnost. U gospodarskome smislu Hrvatska ovisi o rastu turizma, priljevu stranoga kapitala i izvozu hrvatskih proizvoda u inozemstvo (ponajprije u države članice EU-a). Navedeni sektori nedvojbeno će se brže razvijati ude li Hrvatska u EU, nego ako ostane izvan te zajednice. Nepristupanje Europskoj uniji dovelo bi, u određenoj mjeri, do političke izolacije Hrvatske. Naime, kao mala zemlja, Hrvatska ne bi mogla utjecati na odluke koje se tiču budućnosti Europe, a time posredno i vlastite budućnosti. Ne treba zaboraviti da članstvo u Europskoj uniji jamči političku stabilnost i sigurnost, što je za Hrvatsku iznimno važno s obzirom na nedavno ratno iskustvo, kao i na trenutačnu relativnu nestabilnost njezina neposrednog okruženja.

Štoviše, sveukupni razvoj Hrvatske, koji je bio zaustavljen ratom u ranim 1990-ima, potaknut je upravo procesom pristupanja Europskoj uniji.

Naime, Europska unija različitim je poticajima – političkim, tehničkim i financijskim – pomogla Hrvatskoj da provede složene reforme kako bi što brže i učinkovitije dovršila proces demokratske tranzicije. Premda je cilj tih reformi dobrobit hrvatskih građana, a ne članstvo u Europskoj uniji, činjenica je da je Europska unija imala i još ima nezaobilaznu ulogu u pozitivnoj preobrazbi hrvatskog društva.

S EU-om u Zapadni Balkan

Ako ne uđemo u EU kažu, „ostat ćemo na Balkanu“ ali ne kažu da bi ulaskom u EU opet bili u istoj državi sa Srbijom kada ona uđe...i Slovenijom, Bugarskom, Rumunjskom, Italijom, i Mađarskom, a jednog dana možda i s Turskom!!!

Članstvo u Europskoj uniji jamči političku stabilnost i sigurnost, što je za Hrvatsku važno s obzirom na nedavno ratno iskustvo. Nepristupanje Europskoj uniji dovelo bi, u određenoj mjeri, do političke izolacije Hrvatske dok joj članstvo jamči utjecaj na odluke koje se tiču budućnosti Europe, a time i njezine vlastite budućnosti. Premda su Francuska, Njemačka, Italija ili Belgija članice EZ-a pa EU-a od 1957. jasno je da su to i dalje zasebne i neovisne države, koje ponajprije štite interese svojih građana.

Ponovno: Europska unija nije država, a bude li budući njezin razvoj išao u smjeru, uključivo političke promjene, koji Hrvatskoj ne odgovara, Hrvatska može odlučiti o napuštanju Unije i to prema vlastitim ustavnim odredbama.

Regionalna suradnja dovest će do stvaranja nove Jugoslavije

Cilj Procesu stabilizacije i pridruživanja, kao temeljnog okvira za približavanje Hrvatske Europskoj uniji, jest članstvo Hrvatske u Europskoj uniji, nipošto stvaranje nove Jugoslavije. Pritom se uvjet "regionalne suradnje" može promatrati kao svojevrsna formula Europske unije za izgradnju mira i stabilnosti u cijeloj jugoistočnoj Europi, a ne kao pokušaj oživljavanja zajednice koja se pokazala neodrživom.

Potičući suradnju između Hrvatske i drugih zemalja u regiji, Europska unija zapravo promiče model koji se u njezinu slučaju pokazao veoma uspješnim. Naime, nakon Drugoga svjetskog rata, europske države (Belgija, Francuska, Italija, Luksemburg, Nizozemska i Njemačka) zaključile su da jedino bliskom suradnjom na političkome i gospodarskome planu mogu spriječiti novi sukob tragičnih razmjera. Možemo reći da je današnja Europska unija sigurna, stabilna i gospodarski razvijena upravo zahvaljujući politici suradnje, koja je zamijenila politiku uskih nacionalnih interesa, zaslužnu za mnogobrojne ratove u europskoj povijesti.

Sjetimo se samo odnosa Njemačke i Francuske prije šezdeset godina. Možete li danas zamisliti rat između tih dviju zemalja? Hrvatska se opredijelila za suradnju s državama u regiji, i to zbog nekoliko važnih razloga. Poučena iskustvom rata u ranim 1990-ima, Hrvatska želi igrati aktivnu ulogu u širenju mira i sigurnosti u cijeloj regiji jer je svjesna da njezina stabilnost ovisi o stabilnosti njezina susjedstva. Nadalje, sporazumima o trgovini i drugim oblicima gospodarske suradnje sa susjednim državama, Hrvatska svojim tvrtkama osigurava pristup regionalnim tržištima, što pozitivno utječe na trgovinsku bilancu države. Osim toga, regionalna suradnja nužna je za borbu protiv organiziranog kriminala, trgovine ljudima, krijumčarenja droge i drugih problema s kojima se države u regiji ne mogu pojedinačno nositi.

RASPRODAJA NACIONALNIH BOGATSTAVA

Hrvatska – zemlja naseljavanja stranaca

Izgubili bismo svoje vanjske granice. Hrvatsku bi nesmetano moglo naseljavati 500 milijuna Europljana. 60 milijuna Talijana moglo bi nesmetano naseljavati Istru, Rijeku, Dalmaciju i hrvatske otoke. A to bi moglo i 82 milijuna Nijemaca, 60 milijuna Engleza, 60 milijuna Francuza, 35 milijuna Poljaka, 10 milijuna Mađara, itd... dakle pola milijarde ne-Hrvata.

Dosadašnja iskustva proširenja Europske unije pokazuju da nije došlo do masovnih preseljenja iz jedne u drugu državu članicu, a migracije nakon proširenja 2004. godine pokazale su se ograničenima. Osim toga, naseljavanje većih razmjera povezano je sa zapošljavanjem, a u tome će Hrvatska moći primijeniti recipročne mjere prema onim državama članicama EU-a koje bi eventualno odlučile uvesti privremena ograničenja za zapošljavanje hrvatskih radnika (najdulje sedam godina, prema modelu 2+3+2, tj. početno ograničenje od 2 godine, uz moguće produženje na dodatne 3 godine nakon prve revizije ako postoji opravdan razlog, te zadnje moguće ograničenje do još 2 godine).

Među temeljnim načelima Europske unije poštivanje je tzv. četiri slobode: slobode kretanja roba, slobode kretanja radnika, prava poslovnog nastana i slobode pružanja usluga te slobode kretanja kapitala. Jedan od ključnih ciljeva ovoga načela jest povećanje konkurentnosti država članica Europske unije. Stupanjem Hrvatske u članstvo Europske unije te će slobode vrijediti za naše građane, ali će i državljanima drugih zemalja članica pružiti sljedeće mogućnosti na prostoru Republike Hrvatske.

1. Slijedom odredaba Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Hrvatska je 1. veljače 2009. u potpunosti omogućila državljanima zemalja članica Europske unije stjecanje nekretnina na teritoriju Republike Hrvatske.
2. Državljanima zemalja članica Europske unije neće moći stjecati vlasništvo nad poljoprivrednim zemljištem u Hrvatskoj u razdoblju od 7 godina nakon ulaska Hrvatske u članstvo EU, s mogućnošću produljenja toga roka na još dodatne 3 godine.
3. Od dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji državljani ostalih zemalja članica moći će se u načelu bez ograničenja zapošljavati u Hrvatskoj. Međutim, kako države članice mogu u razdoblju od 3, 5 ili najviše 7 godina privremeno ograničiti hrvatskim državljanima pristup njihovim tržištima rada, zemljama koje se odluče primijeniti tu mjeru – ako ih bude – Hrvatska može odgovoriti recipročnom mjerom, dakle privremenim zatvaranjem vlastitog tržišta rada za državljane te zemlje.
4. Pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji također će omogućiti državljanima zemalja članica pokretanje vlastitog posla u Hrvatskoj kao i pružanje usluga na prostoru Hrvatske bez poslovnog nastanjanja.
5. Kao što će studenti iz Hrvatske u drugim državama članicama moći studirati pod jednakim uvjetima kao i domicilni studenti, tako će i strani studenti u Hrvatskoj moći studirati pod jednakim uvjetima kao i studenti s hrvatskim državljanstvom.
6. Državljanima zemalja članica Europske unije nastanjeni u Hrvatskoj moći će birati i biti izabrani na lokalnim izborima, kao i na izborima za Europski parlament, no dakako neće moći birati niti biti izabrani na izborima na nacionalnoj razini, dakle za Hrvatski sabor i predsjednika Republike.

Kako se može zaključiti iz izloženog, ulaskom Republike Hrvatske u članstvo Europske unije državljani drugih zemalja članica dobivaju neka prava koja na prostoru naše zemlje do sada nisu imali. Otuda i opravdano pitanje postoji li opasnost da znatnija prisutnost državljanina stranog podrijetla promijeni demografsku i kulturnu sliku Hrvatske te poremeti nacionalno tržište rada. Međutim, dosadašnja hrvatska kao i iskustva zemalja članica koje su u prethodnom valu pristupile Uniji otklanjaju spomenute bojazni. Tako u prethodne gotovo tri godine otkako je na snazi liberalizacija stjecanja nekretnina nije došlo do značajnog porasta kupovine nekretnina od strane stranih državljanina. Primjerice, često se govori o mogućnostima da strani državljani kupe čitave manje otoke, što se već dogodilo u nekolicini navrata. Međutim, pritom se zaboravlja da je, zbog visokih cijena takvih akvizicija, to tržište zapravo vrlo malo. Osim toga, na nenaseljenim otocima gradnja nije dozvoljena pa oni nisu privlačni za kupnju, što pokazuje da se kvalitetnom legislativom i njezinom provedbom mogu sačuvati bitni nacionalni resursi. Isto je tako, u skladu s iskustvima novih država članica, nerealno očekivati znatniji priljev stranih državljanina na ionako prilično malo hrvatsko tržište rada. Ta se strahovanja prije svega zasnivaju na krivoj predodžbi da bi članstvom u EU, Hrvatska preko noći postala atraktivnija od bogatih članica EU-a, koje su ujedno i glavna odredišta strane radne snage.

Rasprodaja nacionalnog bogatstva

Hrvatsko more postalo bi zajedničko europsko more. Hrvatski ribari bili bi marginalizirani. Hrvatski seljaci bili bi nekonkurentni, jer bi primali puno manje poticaja i bili bi primorani prodavati svoju zemlju, koji bi nakon sedam godina kupovali bogatiji stranci.

Ribarstvo: Hrvatska će kao članica EU-a uspješnije i efikasnije čuvati bogatstvo Jadranskog mora nego kako bi to mogla činiti ako bi djelovala bez institucionalne i zakonodavne suradnje unutar Europske unije. Štoviše, Zajednička politika ribarenja Europske unije usmjerena je k osiguravanju održivog i dugoročno planiranog ribarenja u Sredozemnom moru i Atlantskom oceanu, što također koristi očuvanju Jadrana, ali i dugoročnoj poslovnoj perspektivi hrvatskih ribara. Osim toga, kada Hrvatska postane članica EU-a, primjenjivat će se ista pravila na sve ribare u Jadranu (izvan teritorijalnih voda Hrvatske, Slovenije i Italije – 12 milja od obale), što danas nije slučaj, budući da se odredbe ZERP-a primjenjuju samo na hrvatske ribare, a ne na talijanske ili slovenske.

Hrvatski seljaci: model postupnog povećavanja poticaja u poljoprivredi utvrđen je za Hrvatsku prema modelu koji se u EU primjenjuje na nove države članice. Uspješnost toga modela pokazuje snažan porast prihoda poljoprivrednika u novim članicama u razdoblju neposredno prije (kada su se njihovi poljoprivredni sektori postupno prilagođavali budućem poslovanju u EU) i nakon pristupanja Europskoj uniji: u razdoblju 2000.-2007. realni se dohodak poljoprivrednika, koji radi puno radno vrijeme u poljoprivredi u Latviji više nego utrostručio, u Estoniji, Litvi i Poljskoj više nego udvostručio, a u Češkoj i Slovačkoj porastao više od 50%.

Poljoprivredno zemljište: odluku o tome kome će i pod kojim uvjetima netko prodati svoje poljoprivredno zemljište uvijek ovisi samo i isključivo o vlasniku, a nije zabilježen slučaj da je nakon ulaska u EU neka država članica pokupovana, odnosno da je izgubila suverenost nad bilo kojim dijelom svojeg teritorija. Drugim riječima, iako je sloboda kupovine i prodaje dio tržišne ekonomije, ne postoji mogućnost da netko na silu pokupuje našu zemlju. Osim toga, sedmogodišnje ograničenje kupovine poljoprivrednog zemljišta moći će se, bude li opravdane potrebe, produžiti za još 3 godine.

GOSPODARSTVO, KONKURENTNOST, ZAPOSŁJAVANJE, CIJENE

Propast će nam sva domaća proizvodnja i nećemo biti konkurentni. Preplavit će nas uvozna roba koja će uništiti domaću proizvodnju.

Tržište Europske unije tržište je bez carina i drugih uvoznih ograničenja, a zajednička pravila tržišnog natjecanja omogućuju ravnopravan pristup svim gospodarskim subjektima na tržištu od 500.000 milijuna stanovnika. Koliko će hrvatsko gospodarstvo biti konkurentno na tržištu Europske unije, ovisi o poduzetničkom duhu, ulaganju u tehnologiju i obrazovanje te promidžbi hrvatskih proizvoda u državama EU-a. Budući da je Hrvatska mala zemlja s usitnjenom proizvodnjom, naši proizvođači često ne mogu konkurirati količinom i niskom cijenom, ali sigurno mogu kvalitetom.

Pravila tržišnog natjecanja također uključuju i sustav nadzora i politiku dodjele državnih potpora. Stoga je od Hrvatske zatraženo da restrukturira brodogradilišta da bi se osigurala njihova financijska održivost i globalna konkurentnost bez državnih subvencija u postojećem obliku.

Zapošljavanje je zasigurno jedan od izazova s kojima se susreću suvremene države u težnji da usklade svoja tržišta rada s promjenama u strukturi svjetskoga gospodarstva i raznim globalnim trendovima. Prilagodba pravnom i gospodarskom sustavu EU-a te stvaranje povoljnije poduzetničke klime i razvoj malog i srednjeg poduzetništva na kojima počiva gospodarstvo EU-a, Hrvatsku čini privlačnom opcijom za strane ulagače i potiče otvaranje novih radnih mjesta. Sve te promjene ubrzat će gospodarski razvoj Hrvatske te pridonijeti višem životnom standardu i boljoj kupovnoj moći hrvatskih građana.

Svaka država članica EU-a odgovorna je za upravljanje vlastitim gospodarstvom, a jednako tako ima pravo odlučivati o vlastitom poreznom sustavu, koji je temeljno obilježje nacionalnog suvereniteta. No, postoje neka zajednička pravila koja, u duhu nenarušavanja tržišne utakmice, propisuju minimalne porezne stope (PDV, trošarine). Veći porezi, dakle, mogu se očekivati samo za proizvode za koje je bila predviđena nulta stopa PDV-a ili trošarine niže od minimalno dogovorenih na razini EU-a, no i u tom smislu postoje alternativne metode kojima se može utjecati na krajnju cijenu proizvoda ili usluge odnosno na vremenski rok u kojem će se one početi primjenjivati.

U kontekstu globaliziranog svijeta daljnji razvoj Hrvatske u velikoj mjeri ovisi o uspjehu integriranja hrvatskoga gospodarstva u europske i svjetske gospodarske tokove, pa u tom pogledu članstvo u EU za našu zemlju predstavlja važnu prednost jer donosi:

- ukidanje prekograničnih prepreka slobodnoj trgovini uslugama i robama te kretanju radnika i kapitala,
- snižavanje cijena proizvoda zbog veće konkurencije te povećanje izbora i kvalitete proizvoda,
- slobodu pružanja prekograničnih usluga na cijelom unutarnjem tržištu EU i smanjivanje administrativnih prepreka poslovanju na zajedničkom tržištu,
- povećanje investicija, zaposlenosti i plaća, pogotovo u uslužnom sektoru,
- transparentne propise i bolji nadzor na financijskom tržištu,
- transparentna pravila javne nabave i pravila o dodjeli državnih potpora,
- razvoj elektroničke trgovine i digitalnih usluga te visoku zaštitu prava intelektualnog vlasništva,
- slobodno studiranje i zapošljavanje u svim državama članicama EU i međusobno priznavanje profesionalnih kvalifikacija.

Basne o milijardama

Priče o nekakvim milijardama koje nas tamo čekaju su upravo to... priče. Ako bi nas u EU čekalo blagostanje, kako to da su Grčka, Irska, Portugal, Španjolska na koljenima, a drugi (Italija, Mađarska...) zaduženi do grla? I kunu bismo morali zamijeniti nesretnim eurom.

Europska sredstva. Sve nove države članice Europske unije, tj. 12 država koje su 2004. i 2007. postale članicama, jesu neto primateljice, što znači da iz proračuna Europske unije više primaju nego što u njega uplaćuju. U prve dvije i pol godine članstva (2004. – 2006.) 10 novih članica (Bugarska i Rumunjska postale su članice 2007.) primile su iz proračuna EU-a ukupno 41 milijardu eura. Hrvatska će također biti neto primateljica proračunskih sredstava Unije. Uplate Hrvatske u proračun Europske unije nakon njenog ulaska, u drugoj polovici 2013. godine, procijenjene su u iznosu od 267,7 milijuna eura, što iznosi oko 1% BDP-a Republike Hrvatske.

Prema Financijskom paketu za pristupanje, nakon ulaska u Europsku uniju, samo za drugu polovicu 2013. godine Hrvatskoj će biti odobrena sredstva u iznosu od 687,5 milijuna eura. To znači da će za jedan uplaćeni euro, Hrvatska nazad dobiti oko 2,6 eura.

Najveći dio tog iznosa odnosit će se na sredstva iz strukturnih fondova i Kohezijskog fonda (449,4 milijuna eura) i Europskog fonda za ribarstvo (8,7 milijuna eura). U taj iznos uključena su sredstva iz „šengenskog instrumenta“ namijenjenog financiranju mjera za vanjsku granicu EU-a, odnosno za pripremu provedbe šengenske pravne stečevine (40 milijuna eura), dok će „prijelaznom instrumentu“ za jačanje administrativnih i pravosudnih sposobnosti Hrvatskoj biti namijenjeno 29 milijuna eura, a iz „instrumenta za jačanje novčanog toka“ namijenjenog poboljšanju neto proračunske pozicije Hrvatske predviđeno je 75 milijuna eura. Ukupnom iznosu mogu se pridodati i sredstva za određene poljoprivredne mjere (sektor vina, izravna plaćanja poljoprivrednicima, tzv. minskoj omoćnici), čije će se isplate početi realizirati od 2014. godine.

Prema procjenama Europske komisije, moguće isplate Republici Hrvatskoj već u drugoj polovici 2013. godine mogle bi iznositi 374,3 milijuna eura, a isplata ostatka sredstava ovisit će o apsorpcijskim sposobnostima Hrvatske.

Za korištenje fondova Europske unije, Hrvatska se već dugi niz godina priprema sudjelovanjem u korištenju pretpristupnih programa pomoći EU. U sklopu prve generacije pretpristupnih programa koji su Hrvatskoj bili dostupni do 2007. godine, iskorištenost programa CARDS iznosi 95%, PHARE 87%, ISPA 95%, SAPARD 61%, što pokazuje da su sredstva uspješno iskorištena, a u svim programima ugovoreni su svi predviđeni projekti.

Financijska sredstva koja će Hrvatska i ostale države članice dobivati iz fondova EU-a od 2014. godine, kao i sredstva koja će uplaćivati u proračun EU-a, bit će poznata nakon usvajanja Višegodišnjeg financijskog okvira Europske unije za razdoblje 2014.–2020. Proračun EU-a za 2011. (oko 140 milijardi eura) gotovo je 50 puta manji od proračuna svih 27 država članica Europske unije (oko 6.300 milijardi eura).

Blagostanje. Zemlje Eurozone koje je najteža pogodila kriza nisu u toj situaciji zbog EU-a, nego zbog vlastite politike, a zahvaljujući članstvu u Europskoj uniji mogle su računati na solidarnost ostalih članica. Da nisu članice Unije to ne bi mogle. Ta situacija ujedno pokazuje da članice Unije suvereno i samostalno vode gospodarsku politiku, neke zemlje uspješno, a neke manje uspješno. Članstvo u EU nije čarobni štapić koji sve rješava, već izvrstan okvir i prilika koji neke zemlje znaju bolje iskoristiti od drugih. Ponajprije će o Hrvatskoj ovisiti koliko će imati koristi od svog članstva u EU-u. U svakom slučaju, bilo bi prije svega štetno za Hrvatsku kada bi zbog lošeg iskustva i primjera nekolicine manje uspješnih članica EU-a, hrvatski građani odlučili ne iskoristiti priliku im se sada pruža, a koja je uspješnijim članicama donijela veliku korist i brojne pogodnosti.

Uvođene eura. Što se tiče uvođenja eura, ono ne nastupa automatski pristupanjem Hrvatske Europskoj uniji nego je za to potrebno zadovoljiti određene kriterije, među njima i stabilnost javnih financija. Osim toga, hrvatski je monetarni sustav već danas visoko euriziran jer mnogi građani štede u eurima. Što se tiče krize u navedenim državama članicama, one bi se teže s krizom nosile bez pomoći europskog kriznog fonda.

U žrvnju stranog kapitalizma

Strani kapital bi u Hrvatskoj pokupovao sve što želi i za svoje potrebe dovodio jeftinu radnu snagu iz Rumunjske i Bugarske. I dok bi se stranci naseljavali, mladi Hrvati bi se raseljavali.

Strana ulaganja i kapital. Strani kapital već jest u Hrvatskoj iako Hrvatska još nije članica Europske unije. Kvalitetna strana ulaganja u domaće gospodarstvo nisu nešto loše nego, naprotiv, mogu pridonijeti zapošljavanju i gospodarskom razvitku zemlje, kao što je primjerice slučaj s automobilskom industrijom u Slovačkoj.

Konkurentniji uvjeti poslovanja. U kontekstu globaliziranog svijeta daljnji razvoj Hrvatske u velikoj mjeri ovisi o uspjehu integriranja hrvatskoga gospodarstva u europske i svjetske gospodarske tokove, pa u tom pogledu članstvo u EU za našu zemlju predstavlja važnu prednost. U gospodarskome smislu Hrvatska ovisi o rastu turizma, priljevu stranoga kapitala i izvozu hrvatskih proizvoda u inozemstvo (ponajprije u države članice EU-a). Sve će se to nedvojbeno brže razvijati ude li Hrvatska u EU, nego ako ostane izvan te zajednice. Osim toga, slobodan pristup europskomu tržištu omogućit će poduzetnicima konkurentnije uvjete poslovanja te sniziti izlaznu cijenu proizvoda. Ulaskom u EU otvorit će se i nova radna mjesta u konkurentnim poduzećima i s njima povezanim granama gospodarstva. Ukratko, sve te promjene ubrzat će gospodarski razvoj Hrvatske te pridonijeti višem životnom standardu i boljoj kupovnoj moći hrvatskih građana.

Jeftina radna snaga. Što se tiče zapošljavanja, premda će otvaranje tržišta povećati konkurenciju na svim tržištima, pa tako i na tržištu radne snage, za sada se ne uočavaju realne opasnosti od velikog prodora radne snage iz zemalja članica Europske unije, pa tako ni Bugarske i Rumunjske, te se stoga na povećanu konkurenciju na tržištu rada treba pripremiti odgovarajućim reformama u sustavu obrazovanja, kontinuiranim osposobljavanjem i edukacijom radno sposobnog stanovništva i prihvaćanjem potreba cjeloživotnog učenja.

Ulaskom u EU cijene će rasti

Hrvatsko gospodarstvo imat će velike koristi od članstva naše zemlje u EU-u. Naime, slobodan pristup europskomu tržištu omogućit će poduzetnicima konkurentnije uvjete poslovanja te sniziti izlaznu cijenu proizvoda. Ulaskom u EU otvorit će se i nova radna mjesta u konkurentnim poduzećima i s njima povezanim granama gospodarstva. Osim toga, članstvo u EU-u pridonijet će boljemu međunarodnom ugledu Hrvatske, što će utjecati na rast stranih ulaganja u našoj zemlji. Ukratko, sve te promjene ubrzat će gospodarski razvoj Hrvatske te pridonijeti višem životnom standardu i boljoj kupovnoj moći hrvatskih građana.

Mnogi građani strahuju da će uvođenje eura dovesti do porasta cijena. Vodeći ekonomski stručnjaci smatraju da uvođenjem eura cijene u Hrvatskoj ne bi trebale automatski rasti. Naime, prije ulaska Hrvatske u eurozonu tečaj kune će se zamrznuti, što znači da bi se uvođenjem eura cijene trebale jednostavno preračunavati iz kuna u eure. Istina je da pojedini trgovci u tom preračunavanju mogu vidjeti priliku za podizanje cijene proizvoda. Iskustva država članica pokazuju da se to uglavnom događalo s onim uslugama koje su "najvidljivije" potrošačima, kao što su npr. cijene usluga u kafićima i restoranima. S druge strane, cijene skupljih proizvoda, poput automobila i kućanske opreme, nisu rasle. Valja napomenuti da će uvođenje eura dodatno pojačati konkurenciju među trgovcima, što će vjerojatno s vremenom potaknuti trgovce da snize

cijene. I sami građani, kroz udruge potrošača, mogu nadzirati trgovce te utjecati na korektnije određivanje cijena.

Unatoč sadašnjoj ozbiljnoj krizi Eurozone, koju je pojačala nepostojanje zajedničke fiskalne politike na razini EU-a, čemu čelnici EU-a nastoje pronaći odgovore, euro se danas i dalje smatra jednim od velikih uspjeha Europske unije. Statistike pokazuju da je euro pridonio gospodarskoj stabilnosti država članica EU-a. Kao prvo, uvođenje eura znači ukidanje tečajnog rizika i veću preglednost cijena. To podrazumijeva da svi mogu sigurnije štedjeti i ulagati, kupovati i prodavati. Osim toga, veća preglednost cijena omogućuje usporedbu cijena i povećava kupovnu moć građana. Uvođenjem eura ukidaju se i troškovi mijenjanja valute, što povećava učinkovitost poslovanja, jer se ta sredstva mogu iskoristiti u druge svrhe. Stručnjaci napominju da će uvođenje eura za Hrvatsku, kada za to dođe vrijeme i Hrvatska bude spremna za to, biti vrlo korisno jer je u Hrvatskoj već u prometu velika količina eura. Naime, mnogi naši građani radije štede u eurima nego u kunama, pa možemo reći da je u Hrvatskoj već sada prisutan visok stupanj "eurizacije".

Hrvatski gospodarstvenici neće biti konkurentni na europskome tržištu

Što je to tržište EU-a? Jednostavno rečeno, tržište Europske unije tržište je bez carina i drugih uvoznih ograničenja. Takvo tržište omogućuje trgovcima iz svih država članica da se natječu pod istim uvjetima. Kad je riječ o hrvatskim poduzećima, pristup otvorenom tržištu ide više u prilog poduzećima u konkurentnijim područjima gospodarstva, a manje poduzećima koja su dosad poslovala uz zaštitu carina ili visokih potpora. Kako bi se mogla uspješno natjecati s europskim takmacima, takva bi poduzeća trebala više ulagati u nove ideje ili tehnologiju, ili se preusmjeriti na konkurentnija područja djelatnosti. Zvuči teško, ali iskustva novih država članica EU-a pokazuju da nije i nemoguće.

Koliko će hrvatsko gospodarstvo biti konkurentno na tržištu Europske unije, ovisi o poduzetničkom duhu, ulaganju u tehnologiju i obrazovanje, promidžbi hrvatskih proizvoda u državama EU-a itd. članstvo u EU-u dobra je vijest za gospodarstvenike s dobrim idejama. Naime, ulaskom u EU Hrvatska će se moći koristiti tzv. strukturnim fondovima, koji su dijelom namijenjeni razvoju maloga i srednjega poduzetništva.

Kako bi stvorila što bolju poduzetničku klimu, Vlada je svojevremeno pokrenula projekte kao što su HITRO.HR (www.hitro.hr), koji omogućuje poduzetnicima da na jednome mjestu obave sve korake potrebne za registraciju poduzeća, i HITROREZ (www.hitrorez.hr), koji ima zadaću ukloniti niz nepotrebnih propisa i tako olakšati poslovanje u Hrvatskoj. Stvaranjem povoljnije poduzetničke klime ti projekti potiču otvaranje novih radnih mjesta, a Hrvatsku čine privlačnijom opcijom za strane ulagače.

Vlada je pokrenula i niz projekata namijenjenih jačanju hrvatskoga malog i srednjeg poduzetništva, kao što su projekti razvoja tzv. klastera, projekti poticanja inovativnosti, programi obrazovanja malih i srednjih poduzetnika itd.

U kojoj mjeri hrvatski proizvodi mogu konkurirati proizvodima država članica Europske unije? Budući da je Hrvatska mala zemlja s usitnjenom proizvodnjom, naši proizvođači ne mogu konkurirati količinom i niskom cijenom, ali sigurno mogu kvalitetom. Mnogi hrvatski proizvodi, primjerice paška čipka, kreacija hrvatskoga muškog odijela ili paprenjaci, prepoznati su i traženi na europskome tržištu. Takvi bi proizvodi u budućnosti mogli još snažnije promovirati Hrvatsku

te skrenuti pozornost i na druge kvalitetne proizvode i usluge koje Hrvatska može ponuditi tržištu Europske unije.

Članstvo u EU dovest će do rasta nezaposlenosti

Kako proces globalizacije odmiče, države suvremenoga svijeta suočavaju se s izazovima u mnogobrojnim područjima, pa tako i u području rada i zapošljavanja. Da bi osigurale visoku stopu zaposlenosti, države moraju uskladiti tržišta rada s promjenama u strukturi svjetskoga gospodarstva te raznim globalnim trendovima.

Ako se uspješno prilagode tim izazovima, države mogu značajno unaprijediti konkurentnost vlastitoga gospodarstva i osigurati bolji život za svoje građane.

Upravo s tim ciljem Europska unija prihvatila je Lisabonsku strategiju, čija je glavna svrha učiniti gospodarstvo EU-a najkonkurentnijim gospodarstvom svijeta. Ta Strategija obuhvaća i posebne smjernice koje se odnose na politiku zapošljavanja i socijalnu politiku, a cilj im je borba protiv siromaštva, otvaranje novih radnih mjesta, jednakost uvjeta zapošljavanja te općenito poboljšanje uvjeta života i rada građana EU-a.

Ciljevi Lisabonske strategije poseban su izazov za nove države članice te države kandidatkinje za članstvo u EU-u. Nakon pada komunizma, nove članice EU-a iz srednje i istočne Europe bilježile su visoke stope nezaposlenosti. Međutim, tijekom procesa pristupanja Europskoj uniji, a posebice nakon ulaska u EU, u navedenim je državama došlo do porasta stranih ulaganja i razvoja gospodarstva, a time i do otvaranja novih radnih mjesta. Tako je u razdoblju od 2003. do 2007. godine većina novih država članica Europske unije zabilježila značajan pad stope nezaposlenosti, i u njima je stvoreno čak 3 milijuna radnih mjesta, s naglašenim rastom zapošljavanja mladih i radnika srednje dobi.

Hrvatsko tržište rada također je doživjelo mnogobrojne promjene u proteklih petnaestak godina. Sudeći prema iskustvima novih država članica, Hrvatska ulaskom u EU može očekivati porast zaposlenosti, kako kroz veći priljev stranih ulaganja, tako i kroz daljnje jačanje konkurentnih sektora hrvatskoga gospodarstva.

Ulaskom Hrvatske u EU naši će građani moći ravnopravno konkurirati za radna mjesta u svim državama članicama EU-a. Naime, po pristupanju Uniji, a nakon isteka eventualnih prijelaznih razdoblja, hrvatski će radnici imati pravo na rad bez radne dozvole u državama članicama EU-a te će pri zapošljavanju ostvarivati ista prava kao radnici tih država.

Kada uđemo u Europsku uniju, stranci će pokupovati sve nekretnine

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju 29. listopada 2001, Hrvatska se obvezala postupno otvoriti svoje tržište nekretnina za državljane EU-a, osim kad je riječ o poljoprivrednom zemljištu i područjima zaštićenim sukladno Zakonu o zaštiti prirode. To konkretno znači da su do 2009. državljani EU-a mogli kupovati nekretnine u našoj zemlji po načelu reciprociteta ili obavljanja određene vrste djelatnosti. Od 1. veljače 2009. godine Hrvatska je osigurala isti tretman u stjecanju nekretnina za hrvatske državljane i državljane EU-a. Tamo gdje postoje ograničenja kupnje, ona vrijede jednako za sve – za strance i za hrvatske državljane.

Iako državljani Europske unije već dvije godine mogu kupiti nekretnine u Hrvatskoj, nije zabilježen značajan porast potražnje, pa se ne očekuje da članstvo u Uniji tu išta promijeni.

Sudjelovanjem na tržištu Europske unije Hrvatska prihvaća "pravila igre" tog tržišta, koja vrijede jednako za sve države članice. Tako će, kad Hrvatska ude u EU, naši državljani moći bez ograničenja kupovati nekretnine u svim državama EU-a, naši studenti imat će priliku studirati na stranim sveučilištima, naši trgovci moći će ravnopravno konkurirati na europskom tržištu.

No, podsjetimo da, kad riječ o privatnom vlasništvu, vlasnici sami odlučuju hoće li, kome će i kada prodati nekretnine u svom vlasništvu.

POLJOPRIVREDA, RIBARSTVO, TRADICIONALNI PROIZVODI

Ulaskom u EU nestat će tradicionalnih proizvoda

U Hrvatskoj je registrirano devet oznaka izvornosti za prehrambene proizvode, i to: istarski pršut, slavonski kulen, paški sir, slavonska šljivovica, vino dingač, paški baškotin, cetinski sir, drniški pršut i torkul. Međutim, ti su proizvodi registrirani samo na nacionalnoj razini, što znači da oznaka izvornosti ili zemljopisnoga podrijetla vrijedi samo na području Hrvatske.

Navedeni su proizvodi bili prvotno registrirani pri Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo. Od 2003. mjerodavno tijelo za oznake izvornosti na području prehrambenih proizvoda je Ministarstvo poljoprivrede, koje je donijelo Pravilnik o oznakama izvornosti i oznakama zemljopisnog podrijetla hrane. Sukladno pravilniku, spomenute oznake morat će proći postupak obnove, ali će do završetka toga postupka i dalje biti na snazi. Jednom kad navedeni proizvodi budu valjano zaštićeni na nacionalnoj razini, zatražit će se njihova zaštita i na razini Europske unije.

Iznimno je važno da u budućnosti i drugi tradicionalni hrvatski proizvodi steknu oznaku izvornosti ili zemljopisnoga podrijetla u Hrvatskoj i u Europskoj uniji jer te oznake povećavaju njihovu prepoznatljivost na tržištu, osiguravaju nadzor nad njihovom jedinstvenom kvalitetom, a time posredno unapređuju i konkurentnost nacionalnoga gospodarstva.

Na taj će način kvalitetni hrvatski proizvodi dobiti mogućnost da potvrde kvalitetu i na zahtjevnom tržištu Europske unije. Drugim riječima, ulaskom u Europsku uniju nećemo ostati bez kulena ili pašskog sira. Upravo suprotno – članstvo u Europskoj uniji poslužit će kao poticaj za daljnju zaštitu i promidžbu naših tradicionalnih proizvoda.

Europska unija zabranit će običaj kolinja

Propisi EU-a ne zabranjuju običaj kolinja, jer se tako dobiveno meso obično upotrebljava za osobne potrebe i meso ne dolazi na tržište. Hrvatski propisi već sada zahtijevaju obavezan pregled mesa zbog sprječavanja oboljenja ljudi od trihineloze.

Nakon ulaska Hrvatske u EU i dalje će se moći prakticirati običaj kolinja i proizvoditi sve što iz njega proizlazi (domaće kobasice, kulen, šunka, špek, pršut, čvarci). Međutim, meso koje će biti namijenjeno tržištu (tržnice, mesnice, prodavaonice), morat će dolaziti iz klaonica i objekata za preradu mesa koji će raditi u skladu s propisima EU-a u pogledu higijene i humanog klanja životinja.

Propisi EU-a koji se tiču klanja životinja vrlo su precizni i ne dopuštaju nepotrebno mučenje životinja. Životinja se mora poštediti svakog nepotrebnog mučenja i mora se obvezno omamiti prije klanja. Praksa omamljivanja morat će se primjenjivati i u Hrvatskoj.

Zaključak: EU ne zabranjuje kolinje ako je za osobnu upotrebu. Jedino što traži jest da sve životinje od kojih se dobivaju proizvodi moraju biti testirane na zarazne bolesti (trihinelozu, tuberkulozu, brucelozu i slične bolesti) i moraju se poštovati propisi o zabrani nepotrebnog mučenja životinja.

Nećemo više moći peći domaću rakiju

Prema hrvatskim propisima, pečenje rakije za osobnu upotrebu nije zabranjeno te se u tu svrhu ne traži posebno označavanje odnosno deklariranje. Međutim, kao i svi ostali proizvodi namijenjeni tržištu, i alkoholna pića moraju biti propisno označena, odnosno moraju imati deklaraciju s relevantnim podacima.

Alkoholna pića koja se nađu na tržištu bez odgovarajuće deklaracije, moraju se povući iz prodaje.

Brojni neregistrirani prodavači na lokalnim tržnicama i uz ceste morat će se prilagoditi u prvom redu hrvatskim propisima. Oni koji će htjeti, osim za osobne potrebe, proizvoditi i za prodaju, morat će se prilagoditi i poduzeti sve potrebne radnje kako bi njihovo poslovanje bilo u skladu s postojećim propisima o registraciji tvrtke/obrta, obveznom izdavanju računa, higijeni proizvodnje, deklariranju proizvoda, kontroli kakvoće i sl., a sve u svrhu zaštite potrošača.

Europska unija ne zabranjuje fizičkim osobama proizvodnju alkoholnog pića za vlastite potrebe. Međutim, propisi Europske unije vrlo su rigorozni kada se radi o zaštiti potrošača i zdravlja te sadržavaju brojne odredbe koje se moraju poštovati kako bi određeni proizvodi (uključujući i alkoholna pića) koji se plasiraju na tržište bili sigurni za konzumaciju.

Zaključak: Prema hrvatskim i europskim propisima i dalje će biti moguća proizvodnja alkoholnih pića za osobne potrebe.

Međutim, prodaja alkoholnih proizvoda podrazumijeva poštivanje kakvoće i deklaraciju. Isto tako, brojni neregistrirani prodavači rakije na tržnicama i uz ceste, morat će se prilagoditi u prvom redu hrvatskim propisima, a time i propisima EU-a.

U Europskoj uniji nećemo više moći jesti domaći sir i vrhnje

Nema mjesta strahovima da će doći kraj proizvodnji autentičnih hrvatskih domaćih proizvoda kao što su sir i vrhnje.

Potrebno je samo razlikovati tržišta kojima će ti proizvodi biti namijenjeni. Ako se radi o proizvodnji za osobne potrebe ili o proizvodnji za domaće, hrvatsko tržište, a ne za izvoz na tržište Europske unije, nikakva zabrana nije predviđena, jer tu zakonodavstvo EU-a način reguliranja tržišta uglavnom prepušta nacionalnom zakonodavstvu.

Dio propisa EU-a koji će se primjenjivati odnosit će se primjerice na testiranje životinja od kojih će se ti proizvodi dobivati, na zarazne bolesti, a sami proizvođači morat će poštovati minimalne higijenske uvjete proizvodnje. Da bi se domaći sir i vrhnje i dalje mogli prodavati na tržnicama, morat će se poštovati i određeni higijenski standardi (oprema, hladnjaci, prostorije s hlađenjem i sl.).